

Ervaringsdeskundigheid (K0432)

Servicedocument – Afnamevorm: Praktijkexamen

Uitgever: Exalo Media
Versie: 2026-03

Auteursrechtwaarschuwing

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Dit document bevat inhoud die beschermd wordt door het auteursrecht. Exalo Media bezit het auteursrecht op de tekst, afbeeldingen, grafieken, en andere inhoud die in dit document worden weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Niets in dit document mag worden verveelvoudigd, verspreid, overgedragen, tentoongesteld, gereproduceerd, of op enige andere wijze gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Exalo Media. Het is strikt verboden om de inhoud van dit document te wijzigen, aan te passen of te vertalen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Exalo Media.

Exalo Media behoudt zich het recht voor om juridische stappen te ondernemen tegen personen of entiteiten die inbreuk maken op het auteursrecht van dit document.

Voor toestemming om de inhoud van dit document te gebruiken, neem contact op met:

Exalo Media
info@exalo.nl
<https://exalo.nl>

Examenmatrijs D1-K1

D1-K1: Inzetten van ervaringsdeskundigheid	
Complexiteit:	De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over ruime en gespecialiseerde kennis die nodig is voor de inzet van haar ervaringsdeskundigheid. Zij werkt regelmatig alleen in complexe situaties en moet kunnen inspelen op wisselende en onverwachte omstandigheden. In haar werk heeft zij te maken met een zeer diverse groep cliënten, bewoners of deelnemers. Zij betreft het cliëntensysteem bij het herstelproces. Hierbij krijgt zij te maken met een breed scala aan externe partijen. De beginnend beroepsbeoefenaar werkt in gemiddeld tot complexe situaties, waarbij zij onder meer te maken krijgt met het doorbreken van stigma's. De beginnend beroepsbeoefenaar kan te maken krijgen met dilemma's die haar werk complex maken. Zij dient dan te kiezen welke aanpak of benadering het beste past. Het gaat om de volgende dilemma's: nabijheid versus afstand, zingeving versus zinloosheid en pijn kunnen verdragen, kracht versus kwetsbaarheid, trots versus schaamte, nieuwe versus bestaande cultuurwaarden.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	De beginnend beroepsbeoefenaar benut haar eigen ervaring om cliënten te begeleiden en collega's en het cliëntensysteem te adviseren. Zij voert haar werkzaamheden zelfstandig uit, in afstemming met betrokkenen. Zij lost zelfstandig knelpunten op en bespreekt knelpunten zo nodig met het (multidisciplinair) team of haar leidinggevende. De beginnend beroepsbeoefenaar is verantwoordelijk voor het uitvoeren van haar werkzaamheden en legt eindverantwoording af aan haar (functioneel) leidinggevende.
Examenvorm:	Praktijkexamen Het praktijkexamen is een afsluitende toets waarbij de kandidaat in een realistische werkomgeving aantoont de vereiste kennis, vaardigheden en professionele houding te beheersen. De beoordeling vindt plaats aan de hand van vooraf vastgestelde criteria en richt zich op zowel het proces als het eindresultaat.

Werkproces: D1-K1-W1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Begeleidt cliënt bij herstelprocessen door inzet van ervaringsdeskundigheid	De beginnend beroepsbeoefenaar begeleidt de cliënt bij herstel door ervaringsdeling, emoties en verhaal te stimuleren, veerkracht en conflicten als kansen te zien, eigen kracht en doelen te ondersteunen, initiatief te motiveren, empowerment te bevorderen en feedback te gebruiken voor verbetering.	De beginnend beroepsbeoefenaar stemt af op de belevingswereld van de cliënt, deelt open en veerkrachtig over ervaringen, gedrag en talenten, en toont begrip, respecteert grenzen, toont oprechte aandacht voor gevoelens, biedt ruimte voor moeilijke emoties en denkt creatief in alternatieven voor reguliere zorg.	De inzet van ervaringsdeskundigheid heeft bijgedragen aan het herstelproces van de cliënt.

Werkproces: D1-K1-W2			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Versterkt het inzetten van ervaringsdeskundigheid in de organisatie	De beginnend beroepsbeoefenaar bevordert cliëntgerichtheid, gebruikt een professioneel kader, herkent en bespreekt herstelbelemmerende werkwijzen, adviseert over herstelondersteunend werken, draagt bij aan zelfbepaling en empowerment, betreft cliënten bij ontwikkeltrajecten, informeert over ervaringsdeskundigheid en bestrijdt stigma, discriminatie en diskwalificatie.	De beginnend beroepsbeoefenaar deelt ervaringskennis, benadrukt herstelondersteunend taalgebruik, draagt bij aan beleid over ervaringsdeskundigheid, bewaakt haar rolgrenzen, benoemt stigmatisering, komt op tegen uitsluiting en gebruikt conflictstrategieën, en bespreekt complexe thema's zoals seksualiteit en doodswensen.	De beginnend beroepsbeoefenaar heeft bijgedragen aan de (borging van) de kwaliteit van herstelondersteunende zorg

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Beoordeling praktijkexamen	De examinerator beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen op basis van vastgestelde beoordelingscriteria die betrekking hebben op de vakinhoudelijke uitvoering. Het bewijsmateriaal ondersteunt de beoordeling, maar is niet zelfstandig beslissend. Beoordelen gebeurt aan de hand van een puntenschaal: - O = onvoldoende (0 punten). Wanneer het criterium niet op een acceptabele manier is uitgevoerd, zoals gewenst is in de beroepspraktijk. - V = voldoende (1 punt). De uitvoering van het criterium voldoet aan het niveau dat van de beginnend beroepsbeoefenaar kan worden verwacht. - G = goed (2 punten). De uitvoering van het criterium is bovengemiddeld goed en daarmee meer dan de beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen of kunnen. De behaalde punten worden opgeteld. Met de omzettingstabel wordt er een eindcijfer berekend (eventueel met OVG-schaal).

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Het examen bestaat uit het uitvoeren van het praktijkexamen	De examinerator observeert en beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen tijdens het werken. Tijdens of direct na de uitvoering kan de examinerator de student kort bevragen ter verduidelijking van gemaakte keuzes en uitgevoerde handelingen. Deze toelichting is ondersteunend van aard en maakt geen afzonderlijk beoordeeld onderdeel van het examen uit.

Toelichting bij dit servicedocument

Dit servicedocument geeft een beknopt overzicht van de opbouw en inhoud van het exameninstrument. Het document is bedoeld om opleidingen en examencommissies te helpen bij de **oriëntatie op het examenproduct**.

Omdat exameninstrumenten zelf niet vrij gedeeld kunnen worden, biedt dit servicedocument inzicht in onder andere:

- De structuur van het examen
- De relatie met het kwalificatiedossier of keuzedeel
- De toetsmatrijs
- De manier van beoordelen

Op basis van deze informatie kunnen opleidingen doorgaans goed beoordelen of het exameninstrument aansluit bij hun onderwijs en examinering.

Voorbeelden van examenmateriaal

Wilt u een beter beeld krijgen van de manier waarop Exalo examens ontwikkelt? Op onze website vindt u een aantal **voorbeelddocumenten** die laten zien hoe examens, beoordelingsformulieren en instructies zijn opgebouwd.

Deze voorbeelden zijn te vinden via: <https://exalo.nl/ons-concept/>

Veelgestelde vragen

Veel praktische vragen van opleidingen gaan bijvoorbeeld over:

- Hoe een exameninstrument wordt ingezet in de praktijk
- Hoe de beoordeling is opgebouwd
- Welke documenten worden meegeleverd
- Hoe het vaststellen door de examencommissie werkt

Op de productpagina van elk exameninstrument vindt u daarom een **uitgebreide FAQ** met antwoorden op de meest gestelde vragen.

Afnamevorm van het examen

Exalo Media ontwikkelt exameninstrumenten met een afnamevorm die past bij de aard van het werkproces of het keuzedeel. Afhankelijk van het examen kan dit bijvoorbeeld bestaan uit een praktijkopdracht, een beroepsproduct, een gesprek, een observatie in de praktijk of een combinatie van deze onderdelen. In het servicedocument staat beschreven **welke afnamevorm voor dit exameninstrument is uitgewerkt** en hoe de beoordeling plaatsvindt.

Wij realiseren ons dat opleidingen hun onderwijs en examinering soms anders hebben ingericht. Het kan daarom voorkomen dat de standaard afnamevorm van een exameninstrument niet volledig aansluit bij de manier waarop een opleiding het onderwijs heeft georganiseerd.

In dat geval kan in overleg worden gekeken naar **alternatieve afnamevormen of aanpassingen aan het exameninstrument**. Denk bijvoorbeeld aan een andere combinatie van examenonderdelen of een aangepaste manier van beoordelen. Dergelijke aanpassingen worden altijd afgestemd met de opleiding en moeten plaatsvinden **voordat het exameninstrument ter vaststelling wordt aangeboden aan de examencommissie**.

Afhankelijk van de aard en omvang van de aanpassing kunnen hiervoor **ontwikkel- of aanpassingskosten** in rekening worden gebracht. Heeft uw opleiding specifieke wensen rondom de afnamevorm van het examen? Neem dan gerust contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

Vaststelling van het exameninstrument

Exameninstrumenten van Exalo worden aangeboden voor gebruik via een **Route 2 vaststellingsprocedure**. Dit betekent dat het exameninstrument wordt vastgesteld door de **examencommissie van de onderwijsinstelling** die het examen gebruikt.

Wij adviseren daarom om vóór aanschaf of inzet **af te stemmen met de eigen examencommissie** of deze werkwijze aansluit bij het beleid van de instelling. Het servicedocument en de bijbehorende toetsmatrijs zijn opgesteld om examencommissies te ondersteunen bij deze beoordeling.

Vragen of aanvullende informatie

Heeft uw opleiding of examencommissie aanvullende vragen over het exameninstrument, de documentatie of de inzet in de praktijk? Neem dan gerust contact met ons op. Wij denken graag mee:

→ <https://exalo.nl>

→ info@exalo.nl